

Handläggare
Richard Hultman
08-508 26 231**Till**
Trafiknämnden
2020-08-27

Inriktning för en eventuell nästa etapp av Grönare Stockholm. Svar på uppdrag från kommunfullmäktige

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner kontorets redovisning av uppdraget.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefRositsa Lagerström
Tf AvdelningschefElisabeth Rosenquist Saidac
Enhetschef

Sammanfattning

Trafiknämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att påbörja inriktningen för en eventuell nästa etapp av Grönare Stockholm.

Kontoret har i samarbete med den strategiska samordningsgruppen för Grönare Stockholm utarbetat följande förslag till rangordnade områden som bör stärkas och utvecklas vid en eventuell fortsättning av Grönare Stockholm, samt vid initiering och prioritering av andra gröna projekt:

1. Gröna samband och biologisk mångfald
2. Skyfallsproblematik
3. Värmeöar i urbana miljöer
4. Platsbrist, mångfunktionella ytor och platser
5. Buller
6. Otrygga platser

Stockholm har höga ambitioner för att stärka de gröna värdena, t.ex. genom investeringar i stadens parker och centralt avsatta medel för klimatprojekt. En eventuell fortsättning av investeringsverksamheten inom Grönare Stockholm skulle vara ytterligare ett sätt för staden att utveckla ovan nämnda områden. Kontoret ser särskilt goda möjligheter inom området gröna samband och biologisk mångfald, där det av kommunfullmäktige nyligen antagna miljöprogrammet för 2020-2023 höjer målsättningarna inom dessa områden.

Bakgrund

I samband med att konceptet Grönare Stockholm initierades fick trafiknämnden ett större stadsövergripande samordningsansvar för utvecklingen av stadens gröna värden. En samordningsgrupp inrättades under ledning av stadsträdgårdsmästaren och trafiknämndens investeringsbudget utökades med 300 mnkr för satsningar på stadens gröna värden. Arbetet med dessa investeringar, som påbörjades 2017 och beräknas avslutas 2022, delades upp i tre olika etapper.

I budget 2020 fick trafiknämnden i uppdrag av kommunfullmäktige att; ”Tillsammans med berörda stadsdelsnämnder fortsätta arbetet med Grönare Stockholm där fokus är att stärka arbetet med grön infrastruktur och mångfunktionalitet i stadens parker och grönområden samt stärka gröna svaga samband enligt översiktsplanen. Inriktningen för nästa etapp ska påbörjas”. Föreliggande tjänsteutlåtande utgör en återredovisning av uppdraget från kommunfullmäktige om att påbörja inriktningen för nästa etapp.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av trafikkontoret i samråd med den strategiska samordningsgruppen för Grönare Stockholm som leds av stadsträdgårdsmästaren. I samordningsgruppen ingår representanter för miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningarna.

Förslag till inriktning för nästa etapp av Grönare Stockholm

Strategiska samordningsgruppen för Grönare Stockholm har, med utgångspunkt i en förutsättningslös diskussion kring kommunfullmäktiges uppdrag, kommit fram till att nedanstående 6 områden kan vidareutvecklas inom ramen för stadens gröna

satsningar. De kan därför vara rimliga prioriteringar för en eventuell nästa etapp av Grönare Stockholm.

1. Gröna samband och biologisk mångfald

För att utveckla ekosystemtjänster och biologisk mångfald behöver stadens och regionens gröna samband stärkas. I samband med framtagandet av översiktsplanen utarbetades en lista med 33 platser som utgör ett underlag med tänkbara platser för fortsatta förstärkningsåtgärder. Stadens nya miljöprogram, med dess målsättningar kopplade till biologisk mångfald, kan också ligga till grund för prioriteringar av insatser.

2. Skyfallsproblematik

Staden och samhället arbetar med att öka beredskapen för klimatförändringarnas följder som t.ex. fler framtida skyfall med tillhörande översvänningsproblematik. Staden har utarbetat en skyfallsmodell som tydliggör vilka ytor som är sårbara och behöver åtgärdas. Ytor som används för att hantera stora vattenflöden i samband med skyfall kan också bidra till stadens biologiska mångfald och leverera olika typer av ekosystemtjänster.

3. Värmeöar i urbana miljöer

Tätbebyggda urbana miljöer kan, beroende på planering och bebyggelse, orsaka förstärkningseffekter av en redan pågående temperaturhöjning till följd av klimatförändringar. Gröna inslag i stadsrummet och parker kan bidra till att reglera temperaturen både på kvartersnivå och stadsnivå.

4. Platsbrist, mångfunktionella ytor och platser

Att staden växer innebär att det kan uppstå konkurrens om ytors användningsområde. Av det följer att planering kring markanvändning behöver utgå från principer om mångfunktionalitet där ytor och platser kan nyttjas för flera behov och önskemål.

5. Buller

Staden arbetar sedan många år med att både begränsa uppkomsten av buller och att lindra effekterna av det uppkomna bullret. Stockholms stads handbok "Gröna lösningar för en bättre ljudmiljö" kan utgöra ett underlag för vidare arbete med gröna bullerdämpande åtgärder och kan också användas som prioriteringsunderlag och bedömning av insatser.

6. Otrygga platser

Att minska otryggheten i stadens offentliga rum är en prioriterad fråga. Det kan till exempel uppnås genom att aktivera en plats, att

göra den mindre skymd, att se över belysningen eller att göra den trevligare att vara på för många olika typer av människor.

Investeringar som kan aktivera platser och öka tryggheten och attraktiviteten bör därför vara en aspekt i en eventuell fortsättning av Grönare Stockholm.

Metod för urval av framtida projektförslag

Ovanstående sex områden kan vidareutvecklas inom ramen för stadens gröna satsningar, inklusive det eventuellt fortsatta arbetet med Grönare Stockholm. De kan också fungera som kriterier vid bedömning av olika projektförslag vid en urvalsprocess, t.ex. ifall kommunfullmäktige uppdrar åt trafikkontoret att utarbeta nya projekt inom ramen för Grönare Stockholm. De kan även utgöra kriterier för initiering och prioritering av andra gröna åtgärder i staden, såsom klimatinvesteringsprojekt, stadsdelsnämndernas parkprojekt och investeringsprojekt för vattenåtgärder.

För de tre första etapperna av Grönare Stockholm har trafikkontorets investeringsbudget förstärkts med totalt 300 mnkr. Den strategiska samordningsgruppen har prioriterat lämpliga projekt, som sedan har beslutats av trafiknämnden. Samma upplägg, där trafiknämndens budget skulle kunna förstärkas med en viss summa över ett visst antal år, för att sedan fördelas mellan lämpliga projekt, hade varit ett sätt att säkerställa en satsning på de sex områdena som identifieras i detta tjänsteutlåtande.

Ambitionen med nya projekt inom en eventuell nästa etapp (etapp 4) är att så många som möjligt, eller alla, av ovanstående områden utvecklas och gynnas av ett projektförslag. Om detta inte är möjligt finns anledning att rangordna de ovanstående områdena för att ge dem olika dignitet i en urvalsprocess av projektförslag. Trafikkontoret föreslår rangordning enligt ovan, där ordningen har tagit sin utgångspunkt i vilka områden som redan idag är möjliga att utveckla genom stadens övriga planeringsprocesser, medelstilldelningar och investeringsverksamheter.

En framtida urvalsprocess, med ovanstående områden/kriterier som grund, kan ta sin utgångspunkt i den geografiska information som finns om flera av områdena 1-6 ovan (gröna kilar, skyfallsproblematik, värmeöar, buller, otrygga platser). Om kart-raster för respektive område läggs ovanpå varandra kan geografiska ytor urskiljas där flera utvecklingsområden sammanfaller. Dessa områden bör då bli föremål för utvecklingsprojekt som leder till mångfunktionalitet och samverkan för att utveckla flera av ovanstående områden i ett gemensamt projekt. Åtgärderna föreslås

kunna genomföras i hela staden, där lämpliga projekt kan identifieras som bäst svarar upp mot ovan nämnda kriterier, snarare än begränsat till några på förhand utvalda stadsdelsområden.

De aktuella stadsdelsförvaltningarna kan därefter, för respektive geografiskt område, ges i uppdrag att utforma projektförslag som syftar till att utveckla så många som möjligt av utvecklingsområdena ovan. Ju fler områden som utvecklas genom ett projektförslag, ju högre bör det prioriteras i en eventuell medelstildelning.

Tänkbara projekt

Utan att föregå kommande innovativa projektförslag ges följande exempel på insatser som i dagsläget ses som tänkbara:

- Ek-biotoper och ek-samband. Utvecklar bl.a. område 1, 3, 4, 6.
- Groddammar och våtmarker. Utvecklar bl.a. område 1, 2, 3, 4, 6.
- Trädplanteringar i urban miljö. Utvecklar bl.a. område 1, 2, 3, 4, 5, 6.
- Gröna bullerskärmar. Utvecklar främst område 1, 5, 6.
- Skyfallspark och plats för snöupplag/massahantering. Utvecklar främst område 1, 2, 4.

Analys och konsekvenser

Stockholm har höga ambitioner för stärka de gröna värdena, t.ex. genom investeringar i stadens parker och centralt avsatta medel för klimatprojekt. En eventuell fortsättning av investeringsverksamheten inom Grönare Stockholm skulle vara ytterligare ett sätt för staden att utveckla ovan nämnda områden. Kontoret ser särskilt goda möjligheter inom området gröna samband och biologisk mångfald, där det av kommunfullmäktige nyligen antagna miljöprogrammet för 2020-2023 höjer målsättningarna inom det området. Investeringar inom detta område kan leda till bevarade och utvecklade ekosystemtjänster vilket i sin tur leder till en högre grad av hållbarhet och resiliens.

Slut